

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Pars III. De Disciplina reliquorum Ecclesiasticorum, & partim Laicorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

Abbatibus, aut alii regularium superiores jurisdictionem Episcopalem & temporalem in Parochos & parochianos exercent. ibidem. Salvo eorum Episcoporum jure, qui Majorem in prædictis jurisdictionem exercent. ibidem.

XVII. Episcopus etiam, ut delegatus Apostolicus potest quoscunque Notarios, etiam Apostolicam, Imperiali, Regiam auctoritate creatos examinare, illisque non idoneis repertis, aut in officio delinquentibus, ejus usum in causis Ecclesiasticis perpetuo aut ad tempus prohibere, non obstante appellatione &c. Sess. 22. c. 10. Complectitur hoc caput generalia solum jurisdictionis & potestatis Episcopalis capita, quæ se in particulari ad omnia ferè Reformationis Tridentinæ extendit. Nam in plerisque executio, & delinquentium vel contradicentium punitio, coactio, coercitio etiam Episcopis ut Apostolicæ Sedis demandatur delegatis, ut sanctissimi Concilii neglecta auctoritas & disciplina Ecclesiastica post tot annos nondum restituta Episcoporum culpæ plerisque locis tribui possit ac debeat &c.

P A R S III.

DE DISCIPLINA RELIQUORUM ECCLESIASTICORUM, ET PARTIM LAICORUM.

C A P U T I.

DE IIS, QUÆ OMNIBUS ECCLESIASTICIS SUNT COMMUNIA.

I. Quæ plùs de Clericorum vitâ, honestate, cultu, doctrinâque sancita fuerunt, eadem impostero iisdem poenis vel majoribus arbitrio Ordinarii serventur, non obstante appellatione &c. Quæ verò in desuetudinem abierunt, ab iisdem Ordinariis in usum revocentur, non obstantibus consuetudinibus quibuscunque. Sess. 22. c. 1.

II. Quæ de modesta suppellectili, frugali culta simplicitate, & vanitatum contemptu, consanguineis non ditandis, Episcopis præcipiuntur, eadem quibuscunque Beneficia obtinen-

obtinentibus observari debent. Sess. 25. c. 1. Vide p. 2. num. 1. & 2.

III. Iidem omnes, quantum per proventus licebit, Hospitalitatem exercere assuescant. Sess. 25. c. 8.

IV. Clerici vestes proprio congruentes Ordini semper deferant. Sess. 14. c. 7.

V. Omnes Ecclesiastici, qui aut in Sacris fuerint, aut Beneficia qualiacunque obtinuerint, si ab Episcopo moniti etiam per edictum publicum, habitum clericalem congruentem non detulerint, per suspensionem ab Ordinibus, officiis, ac Beneficiorum fructibus; si autem denud deliquerint per privationem coerceri debeant, ac possint. juxta Constit. Clement. V. in Concil. Vienn. quæ incipit, Quoniam. l. 3. Clement. de vita & honestat. cler. Sess. 1. c. 6.

VI. Clerici quicumque mulieres aut concubinas suspectas in domo vel extra ne detineant, aut cum iis ullam consuetudinem habeant. Sess. 25. c. 14.

VII. Si moniti à Superioribus non abstinerint, tertii parte fructuum & pensionum ipso facto sint privati, quæ Fabricæ Ecclesiæ aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicentur. ibidem.

VIII. Si ita suspensi, cum iis mulieribus nihilominus versentur, tunc Beneficiis ac officiis quibuscunque perpetuo priventur, ac inhabiles ad quæcunque Beneficia & officia reddantur, donec post manifestam emendationem superioribus ex causa cum iis visum fuerit, dispensandum. ibidem.

X. Si Consortium semel intermissum reperant, aut alias scandalosas mulieres sibi adjungant, ultra prædictas penas etiam excommunicentur, non obstante appellatione, aut exemptione &c. ibidem.

XI. Supradictorum Cognitio non ad Archidiaconos, Diaconos aut ad alios inferiores, sed ad Episcopos pertinet, qui sine strepitu & figurâ judicii & solâ facti veritate inspecta procedere possint. ibidem.

XII. Clerici Beneficium aut pensionem non habentes pro delicti qualitate ab Episcopo puniantur, carcere, suspensione ab Ordine, inhabilitate ad Beneficia, aliisque modis. ibidem.

XIII. Episcopi concubinarij si à Synodo provinciali admo-

admoniti se non emendaverint, ipso facto sint suspensi, & si perseverent, ad Pontificem à Synodo deferantur. ibidem.

XIV. Non liceat Filiis Clericorum illegitimis in Ecclesiis, ubi eorum Patres Beneficium habent, aut habuerunt, aliud Beneficium obtinere, nec ministrare, nec pensiones super fructibus Beneficiorum, quæ Patres eorum obtinent, aut obtinuerunt, habere. Sess. 25. c. 15.

XV. Si in præfenti in eadem Ecclesia Beneficia obtinent, Filius suum Patrem resignet, aut cum alio permutet, extra Ecclesiam intra tres menses. Aliàs ipso jure eo privatus existat, & quævis dispensatio subreptitia censeatur. ibid.

XVI. Reciprocas resignationes parentum in gratiam filiorum, ut alter alterius Beneficium consequatur, in fraudem Canonum factæ censeantur, nec collationes ipsi illegitimis Clericorum Filiis suffragentur. ibidem.

CAPUT II.

DE BENEFICIATIS, ET PRÆCIPUE DE CURATIS.

I. Episcopis inferiores Beneficia residentiam exigentia, in titulum sive commendam obtinentes, ab Ordinariis residere cogantur, nullisve privilegia perpetua de non residendo, aut fructibus in absentia percipiendis suffragentur. Sess. 6. c. 2.

II. Dispensationes temporales ex justis causis concessæ & coram Ordinario probandæ solum valeant, quo casu Episcopi ut delegati Apostolici provideant per idoneos Vicarios assignatâ eis congruâ fructuum portione, ne cura animarum negligatur. ibidem.

III. Eadem omnino (quæ de Episcopis) etiam quoad culpam & pœnam de Curatis inferioribus vel Beneficium curatum obtinentibus S. Synodus decernit. Sess. 23. c. 1. vide p. 2. c. 2. n. 6. & 7.

IV. Non absint nisi causâ probatâ per Episcopum, & Vicario ab ipso approbando cum debita mercedis assignatione relicto; discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre nisi gravi ex causa non obtineant. Sess. 23. c. 1.

V. Si per edictum citati contumaces fuerint, liberum sit Ordinariis, per censuras & sequestrationem fructuum, aliterque illos compellere. ibidem, non obstantibus privilegiis, consuetudinibus, inhibitionibus, etiam vigore Eugenianae constitutionis. ibidem.

VI. Hoc decretum & alterum sub Paulo III. (positum n. 1.) in Conciliis provincialibus & Episcopalibus publicetur. ibidem.

VII. Qui de cetero plura curata aut alia incompatibilia Beneficia receperit, ac simul retinuerit, Beneficiis ipsis jure privatus existat. juxta Constit. Innocent. III. quae incipit De Multa. l. 3. de praebend. & dignitat. Sess. 7. c. 4.

VIII. Ordinarii quoscunque plura curata aut alia incompatibilia Beneficia obtinentes, dispensationes suas exhibere compellant. ibid. c. 5. & alia procedant juxta Constit. Greg. X. in Concil. generali Lugdun. quae incipit, Ordinarii (in 6. de offic. Ordin.) Providentes insuper per idoneos Vicarios, & congruae portiois fructuum assignationem, ne cura animarum aliaque negligantur, non obstantibus privilegiis, appellationibus. ibidem.

IX. Imposterum unum tantum Beneficium singulis, etiam Cardinalibus conferatur, cui si honestae sustentationi non sufficiat, liceat aliud simplex, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Sess. 24. c. 1.

X. Qui plures Parochiales Ecclesias obtinent, cogantur, unam tantum retentam aliam intra sex menses dimittere, & alia Beneficia omnia, quae obtinent, jure ipso vacent. ibidem.

XI. Archipresbyteri & quicumque Parochiales vel alia curatas Ecclesias obtinentes, per se, vel impediti, per alios praedicent diebus Dominicis & Festis solennibus, & saepius in Adventu & Quadragesima, ac praeterea Doctrinam Christianam singulis Dominicis & Festis tradant. Sess. 5. c. 2.

XII. Qui ab Episcopo moniti intra tres menses non paruerint, censuris seu aliter ab eodem cogantur. Interim alteri, qui id praestet, honesta merces ex Beneficiorum fructibus persolvatur. ibidem.

XIII. Si Praelati & Abbates Regulares Monasteriorum in nulla Diocesi existentium in Ecclesiis Parochialibus sibi subjectis ista negligant, a Metropolitanano vel delegato Apostolico

stolico compellantur. ibidem. Non obstantibus exemptionibus, consuetudinibus, appellationibus, unionibus &c. ibidem.

XIV. Detestatur S Synodus in electione, nominatione, presentatione, institutione, confirmatione, collatione vel alia provisione, sive admissione ad possessionem Cathedralis Ecclesie, vel Beneficii, Canoniatuum, Præbendam, vel partem proventuum, seu ad distributiones certas conditiones seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationesve illicitas, aut lucra Turnorum. Sess. 24. c. 14.

XV. Episcopi, quæcunque hujusmodi in usus pios non convertuntur, atque ingressus Simonie aut avaritie speciem habentes fieri non permittant, & de constitutionibus sive consuetudinibus super prædictis cognoscant, & pravas ac scandalosas aboleant etiam à Pontifice confirmatas, de quarum sub & obreptione & intentionis defectu, ut Delegati Apostolici cognoscere possint. ibidem.

XVI. Mandata de providendo & gratias expectativas nemini etiam Universitatibus concedi, nec non concessis uti liceat. Sess. 24. c. 19. Nec reservationes mentales, aliæque gratiæ advocaturæ, vel aliena Beneficia, Monasteria, Ecclesie etiam Cardinalibus concedantur, & concessæ abrogatæ censeantur. ibidem.

XVII. Nemini accessus aut regressus etiam de consensu, etiam Cardinalibus ad Beneficium qualecunque concedatur, & hætenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Sess. 25. c. 7. In coadiutoris quoque cum futura successione idem observetur. ibidem.

XVIII. Si Ecclesie Cathedralis aut Monasteriiurgens necessitas aut evidens utilitas Coadjutorem postulet, is non detur cum futura successione, nisi causâ cognitâ à Pontifice, & concurrentibus qualitatibus in Episcopo & Prælato requisitis. Alias concessiones subreptiæ censeantur. ibidem.

XIX. Locationes bonorum Ecclesiasticorum, si anticipatis solutionibus fient, in præjudicium successorum non valeant, nec confirmentur; Locationes verò rerum Ecclesiasticarum à Pontifice confirmatæ sunt irritæ; quas ad longum tempus factas, Synodus Provincialis vel deputandi ab ea in damnum Ecclesie, & contra Canones contractas fuisse, judicabunt. ibidem.

XX. Non

XX. Non liceat etiam jurisdictiones Ecclesiasticas seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in Spiritualibus, locare, nec Conductoribus per se aut alios exercere, aliter concessionem etiam Apostolicam subreptitiam consequantur, ibidem.

C A P U T III.

DE CANONICIS, ET CAPITULIS.

I. Nemo ad dignitates curatas promoveatur, nisi annum 25. ætatis attigerit, & in clericali ordine versatus doctrinam necessaria & morum integritate commendetur, juxta Constit. Alexand. III. in Concil. Lateran. quæ incipit, Cum cunctis (l. 1. de electione & electi potest. Sess. 24. c. 12.

II. Archidiaconi sint, ubi fieri poterit, Doctores aut Licentiatum in Theologia aut Jure Canonico.

III. Ad cæteras dignitates vel personatus Clerici idonei & 22. annis non minores adsciscantur. ibidem.

IV. Professionem fidei, quomodo & quando prædici facere debeant, vide p. 1. c. 1. n. 2. & 3.

V. Nemo nisi Subdiaconus fuerit, in ullo Capitulo etiam Regulari Ecclesiæ vocem habeat, etsi hoc ei liberè ab aliis fuit concessum. Sess. 22. c. 4.

VI. Quorum Beneficiis varia onera sunt annexa, dicendi vel cantandi Missas, Evangelium, Epistolam &c. quæcumque exemptione non obstante teneantur infra annum Ordines suscipere requisitos, alioqui pœnas incurrant, Constit. Concil. Vienn. quæ incipit Ut ii, qui. (l. 1. Clement. de ætate & qual. ord.) ibidem. Neminem etiam ad dignitatem, Canoniatum, portionem recipiant, nisi ordine requisito sit initiatus, aut infra tempus statutum eo initiari valeat. Sess. 24. cap. 12.

VII. Omnes Canonici ac portiones Ecclesiarum Cathedralium habeant annexum Ordinem majorem, quis auctoritate, quibusque beneficii annexus esse debeat, Episcopus cum Concilio Capituli distribuat, modò dimidia saltem pars Presbyteri sint, aut plures vel omnes, ubi consuetudo id habet. ibidem.

VIII. Hortatur etiam S. Synodus, ut, ubi commodè fieri

fieri potest, dignitates omnes, aut saltem dimidia pars Canonicatum in Cathedralibus Ecclesiis & Collegiatis insignibus conferantur tantum Doctoribus aut Licentiatis in Theologia vel Jure Canonico. ibidem.

IX. Prædictis omnibus non liceat vigore cujuslibet statuti aut consuetudinis ultra tres Menses à suis Ecclesiis quolibet anno abesse, salvis iis constitutionibus, quæ longius servitii tempus requirunt. Alioquin primo anno priventur dimidia parte fructuum, quos etiam ratione præbendæ & residentię fecerunt suos. Si iterum delinquant, priventur omnibus fructibus. Contra contumaces procedatur juxta Canones. ibidem.

X. Distributiones, qui statutis horis ac diebus interfuerint, soli recipiant. ibidem. Reliqui illius diei distributionem amittant, Fabricæ Ecclesiæ aut alteri pio loco arbitrio Ordinarii applicandam. Contumaces juxta canones priventur. Sess. 22. c. 3.

XI. Si alicui ex obtinentibus dignitates in Ecclesiis Cathedralibus aut collegiatis officium non competat, sed extra illas in Diœcesi cura animarum imminet, cui is incumbere voluerit: quamdiu eam curam exercuerit, præsens in Ecclesiis cathedralibus & collegiatis habeatur. ibidem.

XII. Hæc ibi tantum constituta sint, ubi consuetudo non est, ut dignitates non servientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem fructuum ascendat, non obstantibus quibuscumque &c. ibidem.

XIII. Pænitentarius quoque, dum Confessiones in Ecclesia audiet, præsens in choro habeatur. Sess. 24. c. 8.

XIV. Omnes verò Ordines per se exercere, & non per substitutos divina obire officia, & Episcopo servire, atque in Choro Psallere compellantur. ibidem. c. 8. & Sess. 22. c. 4.

XV. Nec aliis, nisi ætatem & alias habilitates habeant, fiat provisio, alioqui sit irrita. ibidem.

XVI. Vestitu utantur decenti; eaque morum integritate polleant, ut merito Ecclesiæ senatus dici possint. Sess. 24. cap. 12.

XVII. Cætera Synodus provincialis præscribet, interim Episcopus cum duobus Canonicis, quorum unus ab ipso, alter à Capitulo eligatur, poterit providere. ibidem.

T c

XVIII, Ca-

XVIII. Capitulum sede vacante, ubi fructuum percipiendorum munus habet, Oeconomum unum vel plures decernat. *ibid.* c. 16.

XIX. Item Vicarium infra octo dies à morte Episcopi constituat, vel existentem confirmet, qui saltem in Jure Canonico sit Licentiatus, vel Doctor, vel aliàs idoneus, alioquin Metropolitanus deputet, aut in Ecclesia Metropolitana antiquior Suffraganeus, in exempta Episcopus vicinior. *ibidem.*

XX. Episcopus postea promotus ab Oeonomo, Vicario, & aliis, etsi fuerint ex Capitulo, rationem possit exigere, eosque punire, licet à Capitulo vel deputatis ab eadem liberationem obtinuerint. *ibidem.*

XXI. Eidem Episcopo Capitulum de scripturis ad Ecclesiam pertinentibus, si ad Capitulum pervenerint, teneatur rationem reddere.

CAPUT IV.

DE REGULARIBUS.

§. I.

Regularibus omnibus communia.

I. Omnes Regulares juxta Regulam vivant, & præcepta ad eorum essentiam, nec non ad communem vitam victum, vestitum, pertinentia fideliter observent. *Sess. 25. de regul. c. 1.* Id ut fiat, curent Superiores in Capitulis & Visitationibus. *ibidem.*

II. Nemini Regularium liceat bona immutabilia vel mobilia qualiacunque, tanquam propria aut nomine conventus possidere; nec liceat Superioribus bona stabilia aliena concedere ad usum fructum, vel usum, commendam, vel administrationem. *ibidem. c. 2.* Administratio autem bonorum ad solos Officiales ad nutum Superiorum amovibiles pertinet. *ibidem.*

III. Mobilium usum Superiores ita permittant, ut paupertati conveniat, & nihil necessarium denegetur. *ibidem.* Si quis aliquid aliter tenere deprehendatur, biennio activâ & passivâ voce careat, & juxta Ordinis constitutiones puniatur. *IV. Con-*
ibidem.

IV. Concedit S. Synodus omnibus Monasteriis, & domibus, etiam Mendicantium, exceptis Capuccinorum & Minorum de Observantia, etiam iis, quibus aut ex constitutionibus erat prohibitum, aut à Pontifice non permillum, ut deinceps bona immobilia possideant. ibidem. c. 3.

V. Si aliqua loca ex prædictis, quibus à Pontifice similia bona possidere permillum est, eis spoliata sunt, eadem illis restituantur.

VI. Is sit quovis loco Numerus Regularium, qui vel ex redditibus propriis Monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commodè possit sustentari. ibidem.

VII. Nec de cætero similia loca erigantur sine licentia Episcopi. ibidem.

VIII. Nullus Regularis sine sui Superioris licentiâ quovis prætextu subijciat se obsequio alicujus Prælati, Principis, Universitatis, Communitatis, aut cujuscunque Personæ seu loci, neque privilegium, neque facultas ab aliis obtenta suffragetur. ibid. c. 4.

IX. Regulares à suis Conventibus non recedant, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi aut vocati fuerint. Qui sine prædicto mandato in scriptis obtento reperitur, ab Ordinario tanquam desertor instituti puniatur. ibidem.

X. Qui studiorum causâ ad Universitates mittuntur, in conventibus tantum habitent, alioquin ab Ordinario contra eos procedatur. ibidem.

XI. Superiores quicumque eligantur per vota secreta, ita ut eligentium nomina nunquam publicentur. ibidem. c. 6.

XII. Nec liceat Provinciales, Abbates, aut alios titulares ad effectum electionis constituere, aut suffragia absentium supplere; alias electio irrita sit. ibidem.

XIII. Permittens se eligi in Superiorem titularem ad officia Religionis inhabilis fiat, facultatesque concessæ abrogatæ censeantur, & impostero concedendæ subreptitiæ. ibidem.

XIV. Professio non fiat ante 16. annum expletum, nec ante annum post susceptum habitum in professione peractum; ante facta sit nulla. ibid. c. 18.

XV. Nulla quoque renuntiatio aut obligatio antea facta, etiam

cta, etiã jurata, aut cum hujus favoris expressa renuntiatione sit valida, nisi cum licentia Episcopi, five ejus Vicarii intra duos menses proximos ante professionem; nec alias suum effectum fortietur, nisi secuta professione. *Ibidem.* c. 16.

XVI. Finito tempore Novitiatus Superiores habiles admittant, aut eijciant. *ibidem.*

XVII. Per hæc tamen Sacra Synodus nihil intendit, innovare circa institutum Societatis JESU. *ibidem.*

XVIII. Ante professionem, excepto victu & vestitu tempore probationis ex bonis Novitii vel Novitiæ Monasterio nihil tribuatur Parentibus, vel Propinquis. *ibidem.*

XIX. Abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quod ut fiat, Episcopus etiã per Censuras compellatur.

XX. Religiosus præterdens vim aut metum in ingressu Religionis aut defectum ætatis in professione non auditur, nisi intra quinquennium tantum à die professionis, nec aliter, nisi causas deduxerit coram Superiore suo & Ordinario. *ibidem.* c. 19.

XXI. Si habitum antea dimiserit, non admittatur, sed cogatur ad Monasterium redire, & tanquam Apostata puniatur, nec ullo Religionis suæ privilegio juvetur. *ibidem.*

XXII. Nemo transferatur ad laxiorem Religionem. *Ibidem.* Nec ullus Superior aliquem ad habitum seu professionem admittat, nisi ut in Ordine, ad quem transfertur, sui Superioris obedientiã in claustro perpetuò maneat. Si taliter translatus, licet Canonicorum Regularium fuerit, Beneficia sæcularia omnino incapax existet. *Sess. 14. c. 11.*

XXIII. Non detur licentia cuiquam Regulari occurrere ferendi habitum suæ Religionis. *Sess. 25. de regular. c. 19.*

§. II.

Quibusdam Monasteriis Virorum pæculiaria.

I. Monasteria Episcopis, Capitulis generalibus, item Visitatoribus regularibus non subjecta, infra annum à fine hujus Concilii, & deinde quolibet triennio in Congregationes se redigant, juxta Constit. Innocent. III. in Concil. general. Lugdun. quæ incipit. in singulis, l. 1. de electione & electi potest.

test. ibique aliquot deputent, qui de modo & ordine Congregationes erigendi, & Statuta in iis exequendi deliberent. *sess. 27. de regul. c. 8.* Si intra limites unius provinciae non sit sufficiens numerus, conjungantur duarum vel trium monasteria.

II. Capitula, Praesides, Visitatores talium Congregationum possunt ac tenentur Congregationis suae Monasteria visitare ac reformare, sicut Praesides ac Visitatores in aliis Ordinibus. *ibidem.*

III. Si etiam Metropolitano instante praedicta non fiant, Episcopis ejusmodi Monasteria subiciantur. *ibidem.*

IV. Ordinum capita ac superiores Episcopis non subiecti Monasteria & Prioratus sibi subiectos visitent ex officio, etiam si commendata existant, quare non comprehenduntur iis, quae alias de Visitatione Monasteriorum commendatarum definita sunt. *sess. 21. c. 8. vide p. 2. c. 7. n. 11.*

V. Ipsa quoque Monasteria, quae sunt Ordinum capita juxta constitutiones visitentur. *ibidem. c. 20.*

VI. Durantibus commendis Superiores, correctiones, & spirituale regimen exercentes a Capitulis generalibus vel Ordinum Visitoribus instituantur, salvis in caeteris praefactorum Ordinum privilegiis. *ibidem.*

VII. Monasteriis, Prioratibus, Praepositis, nunc commendatis Regulares ejusdem Ordinis expressè professi praeficiantur. *ibidem. c. 21.*

VIII. Quae verò in posterum vacabunt, non nisi Regularibus spectatae virtutis & sanctitatis conferantur. *ibidem.*

IX. Qui in praesenti Monasteria, quae Ordinum capita ac Primates sunt, sive Abbatias, seu Prioratus, quae filiae illorum capitum nuncupantur, in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successione provisum, infra sex menses solenniter profiteri aut cedere teneantur. *ibidem.*

X. Ne fraudi locus sit, in provisionibus dictorum Monasteriorum qualitas singulorum exprimat. Aliter provisio censetur subreptitia, neque triennali etiam possessione juvetur. *ibidem.*

§. III.

Monialibus propria.

I. Episcopi etiam ut Delegati Apostolici Claustrum Monialium restitui & conservari procurent, juxta Constitutio- nem Bonif. VIII. quæ incipit: Periculoso. in 6. de statu regul. in obediens & contradictores censuris aliisque pœnis etiam invocato brachio sæculari compe- scant. Sess. 25. de reg. c.

II. Quod auxilium ut præbeant, monentur Principes & sub excommunicatione ipso facto incurrenda Magistratibus sæcularibus injungitur. ibidem.

III. Nemini Sanctimonialium post professionem licet exire à Monasteriis etiam ad breve tempus, nisi ex causa Episcopo approbata. ibidem.

IV. Ingredi autem intra septa monasterii nemini cu- cunque conditionis, sexus, ætatis sine Episcopi sive Superio- ris licentiâ in scriptis obtentâ, sub excommunicatione ipso facto incurrendâ. ibidem.

V. Dare autem tantum Episcopus possit, vel Superior debet licentiam in casibus necessariis, nec alius possit wig- cujusvis indulti. ibidem.

VI. Curent Episcopi & alii Superiores, ut Monasteria Sanctimonialium extra mœnia constituta ad nova vel antea qua Monasteria intra urbes & oppida reducantur, etiam si vocato auxilio brachii sæcularis. ibidem.

VII. Abbatissa, Priorissa & quocunque nomine Præposita, eligatur non minor annis 40. & quæ octo annis post præssam professionem laudabiliter vixerit. ibidem. c. 7.

VIII. Si talis non reperiatur, ex alio ejusdem Ordinis Monasterio eligi possit; si id incommodum Superiori videatur, ex iis, quæ in eodem Monasterio annum trigesimum ce- cesserint, & quinque saltem annis post professionem laudabi- liter vixerint eligatur. ibidem.

IX. Duobus Monasteriis nulla præficiatur; quæ duo vel plura obtinet, uno excepto, cætera intra sex menses re- gnent, aliàs post id tempus omnia ipso jure vacant. ibid.

X. Qui electioni præest Episcopus, sive alius Superior claustra non ingrediatur, sed ante Cancellorum fenestellam audiat vota, vel accipiat. ibidem.

XI. Monasteria quæcunque Monialium S. Sedi immediatè subjecta, etiam Capitula S. Petri vel S. Joannis, ab Episcopis ut delegatis Apostolicis gubernentur. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus vel aliis Regularibus reguntur, eis relinquuntur. *ibidem. c. 9.*

XII. Admoneantur in Constitutionibus Sanctimonialibus, ut saltem singulis mensibus confiteantur, & communi-ent. *ibidem. c. 10.*

XIII. Præter Ordinarium Confessarium alius extraordinarius bis aut ter in anno eis offeratur, qui omnium confessiones audire debeat. *ibidem.*

XIV. S. Christi Corpus intra chorum vel septa Monasterii Monialium extra publicam Ecclesiam non asservetur, non obstante privilegio &c.

XV. Puella habitum Regularem suscipere volens major sit duodecim annis, antè eam non suscipiat, nec postea ipsa vel alia professionem emitat, prius quàm Episcopus exploraverit, vel eo impedito ejus Vicarius, vel aliquis eorum sumptibus deputandus, ejus voluntatem, libertatem, qualitatem. *ibidem. c. 17.*

XVI. Cujus professionis tempus ne Episcopus ignoret, Præfata Monasterio eum ante mensem moneat, quod si non fecerit, quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit. *ibidem.*

XVII. Anathemati subijcit S. Synodus omnes, quomodocunque cogentes aliquam Virginem vel Mulierem, invitam, præterquam in casibus jure expressis, ad ingressum, habitum vel professionem cujuscunque Religionis; item consilium, auxilium, favorem dantes, vel scienter quoquo modo tali actui præsentiam, consensum, vel auctoritatem interponentes. *ibidem.* Item sanctam virginum & aliarum mulierum voluntatem voti accipiendi, vel voti emittendi quocunque modo sine justa causa impediens. *ibidem. c. 18.*

XVIII. Eaque omnia, quæ ante professionem, vel in ipsa fieri oportet, serventur non solum in Monasteriis subjectis Episcopo, sed etiam in aliis quibuscunque, exceptis mulieribus, quæ Pœnitentes ac Convertitæ appellantur. *ibidem.*

§. VI.

Ad executionem spectantia.

I. Omnia & singula in superioribus §§. contenta à Regularibus observentur, non obstantibus privilegiis etiam Mari magno, Constitutionibus & Regulis, etiam juratis consuetudinibus, etiam immemorialibus &c. Sess. 25. de regularibus. c. 22.

II. Si verò Regulares, tam viri, quàm feminae sub aetiori regulâ, vel statutis vivunt, accepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto & observantia S. Synodus amovere non intendit. ibidem.

III. Episcopi, Abbates, Generales, aliique Superiores Ordinum statim prædicta exequantur. ibidem.

IV. Episcoporum negligentiam Concilia generalia, Regularium Capitula provincialia & generalia, vel in eorum defectum Concilia provincialia per deputationem aliquorum ejusdem Ordinis suppleant ac caveant. ibidem.

V. Regibus, Principibus, Rebuspublicis & Magistratibus in virtute S. Obedientiae S. Synodus præcipit, ut in superioribus contentæ reformationis executione suum auxilium & auctoritatem interponant, quoties fuerint requisiti. ibidem.

CAPUT V.

QUÆDAM ECCLESIASTICIS ET LAICIS COMMUNIA.

§. I.

De Jure Patronatus.

I. **N**emo nisi Ecclesiam, Beneficium, aut Capellam de novo fundaverit, & construxerit, seu jam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis & patrimonialibus competenter dotaverit, Jus Patronatus impetrare possit, aut debeat. Sess. 14. c. 12. Sess. 25. c. 9.

II. In casu autem foundationis aut dotationis hujusmodi institutio Episcopo, & non alteri reservetur. Sess. 14. c. 12.

II. In

III. Titulus hic ex authentico documento aliisque jure requisitis, sive etiam ex præsentationibus tempore immemorabili multiplicatis ostendatur. Sess. 25. c. 9.

IV. Ubi jus usurpatum præsumitur, præsentationes continuatæ non minori, quàm quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur, præter immemoralis temporis probationem. ibidem.

V. Reliqui Patronatus omnes seu privilegia concessa tam in vim patronatus, quàm alio quocumque jure nominandi, eligendi, præsentendi, abrogatæ sint & irritæ, ac hujusmodi Beneficia tanquam libera conferantur. ibidem.

VI. Exceptis Patronatibus super Cathedralibus Ecclesiis competentibus, & aliis, qui ad Imperatorem, Reges, seu regno præsidentes aliosque Principes jura imperii in suis dominiis habentes pertinent, & aliis, qui in favorem studiorum generalium concessi sunt. ibidem.

VII. Non liceat Patrono aliquem, nisi Episcopo loci præsentare, ad quem præsentatio & institutio cessante privilegio pertinet, aliàs præsentatio & institutio secuta irrita sint. Sess. 14. c. 13.

VIII. Ad hæc liceat Episcopo præsentatos à Patronis, si idonei non fuerint, repellere. Sess. 25. c. 9.

IX. Patroni in perceptione fructuum, etsi verè Beneficia de jure Patronatus ipsorum ex fundatione vel dotatione essent, nullatenus se ingerant. ibidem.

X. Nec jus Patronatus vendere aut aliter in alios transferre præsumant, sub pœnâ Excommunicationis & Interdicti, & præterea amissionis juris patronatus.

XI. Circa Accessiones de Beneficiis liberis ad Beneficia juris patronatus, quid Episcopi facere possint, ac debeant, vide supra. p. 2. c. 9. n. 10.

XII. Patronatus quicumque in Ecclesiis & Beneficiis antea liberis acquisiti à 40. annis citra & in futurum acquirendi etiam Authoritate Apostolica ab iisdem Ordinariis ut delegatis Apostolicis cognoscantur, & quos non repererint legitimè constitutos, revocentur. Non obstantibus, &c. ibidem.

§. II.

De Libertate Ecclesiastica.

I. Usurpans per se vel alios bona ac jura quæcunque alicujus Ecclesiæ, Beneficii, aut pii loci, ad necessitates Ministrorum vel pauperum pertinentia, seu impediens, ne ab iis, ad quos pertinent, percipiantur, tamdiu anathemati subiacet, donec Ecclesiæ aut Beneficiario integrè restituat, & à Pontifice absolutionem obrinuerit. *sess. 22. c. 11.*

II. Si Patronatus fuerit, etiam jure patronatus ultra prædictas pœnas eo ipso privatus existat. *ibidem.*

III. Clericus verò præterea quibuscunque Beneficiis privatus sit, & ad alia Beneficia inhabilis ac ab Ordinibus etiam post integram satisfactionem & absolutionem arbitrio Ordinarii suspendatur. *ibidem.*

IV. Sæculares Principes admonentur, ut jus suum Ecclesiæ restitui non tantum concedant, sed subditos suos revocent ad debitam reverentiam, nec permittant, ut ab Officialibus Ecclesiæ immunitas violetur. *sess. 25. c. 20.*

V. Sacri Canones, Concilia generalia, nec non Apostolicæ Sanctiopes in favorem Ecclesiasticarum personarum libertatis Ecclesiasticæ & contra ejus violatores editæ, quæ omnia S. Synodus innovat, exactè ab omnibus observentur. *ibidem.*

VI. Monentur Imperatores, Reges, Respublicæ, Principes, ne jura Ecclesiastica lædi permittant.

§. III.

Alia quædam tam Ecclesiasticis quam Laicis vitanda & observanda.

I. Concubinarii Laici quomodo puniendi & coercendi sint, vide *sess. 24. de matrim. supra p. 1. c. 7.*

II. Duellorum usus penitus extirpetur, & exterminetur. *sess. 25. c. 19.*

III. Domini temporales locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concedentes, eo ipso sint excommunicati, ac jurisdictionem & dominium illius loci amittant. *IV. P. 2.*

IV. Pugnantes, eorumque Patrini excommunicationis ac præscriptionis, ac perpetuæ infamiæ poenam incurrant, & ut homicidæ juxta Canones puniantur, & si in conflictu decesserint, perpetuò careant Ecclesiasticâ sepultura. ibidem.

V. Consulentes in causa duelli, suadentes, nec non spectatores, itidem excommunicationis & perpetuæ maledictionis vinculo teneantur, non obstante privilegio sive consuetudine, &c. ibidem.

VI. Omnes, ad quos decimarum solutio spectat, eas, ad quas de jure tenentur, in posterum cathedrali aut quibuscunque Ecclesiis vel personis, quibus legitime debentur, integre persolvant; qui eas subtrahunt aut impediunt, excommunicentur, nec nisi secutâ plenâ restitutione absolvantur. ibidem. c. 12.

VII. Monentur omnes pro Christiana charitate, ut Episcopis & Parochis, qui tenuibus præsumt Ecclesiis, subveniant. ibidem.

VIII. Ubi per annos 40. Quarta funeralium cathedrali aut Parochiali Ecclesiæ solita esset persolvi, ac postea fuerit ex quocunque privilegio aliis Monasteriis, Hospitalibus, aut quibuscunque piis locis concessa, eadem posthac integro jure, & eadem portione, quâ antè solebat, Cathedrali seu Parochiali Ecclesiæ persolvantur. Non obstantibus privilegiis quibuscunque, &c. ibidem. c. 13.

IX. Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, Episcopi, & qui de jure vel consuetudine in Conciliis provincialibus interesse debent, in prima Synodo provinciali post finem hujus Concilii omnia & singula, quæ ab hac S. Synodo definita & statuta sunt, palàm recipiant, &c. Sess. 25. c. 52.

X. Idem in posterum, quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, promovendi, in prima Synodo provinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino observent; Si quis renuerit, Episcopi comprovinciales statim Pontificem admonere teneantur, interimque ab ejusdem communione abstineant. ibidem.

XI. Cæteri omnes, sive in præsentem, sive in futurum Beneficia habituri, & qui in Synodo diocesana convenire debent,

bent, idem ut supra in eadem Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, observent. ibidem.

XII. Adhæc omnes, ad quos Universitatum & studiorum generalium cura pertinet, curent, ut ab eisdem Canones & decreta hujus Sacræ Synodi integrè recipiantur. ibidem.

XIII. Si alia in prædictis Universitatibus reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, emendentur. Universitates Pontifici immediatè subjectas sua Beatitudo visitare & reformari curabit. ibidem.

XIV. Sciant universi Sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quantum fieri poterit, indistinctè observandos. ibidem. c. 13.

XV. Si justa causa, & major utilitas dispensationem postulaverit, id causâ cognitâ, ac summâ maturitate, atque gratis à quibuscunque, ad quos dispensatio pertinet, erit præstandum. Aliter facta dispensatio subreptitiâ censeat.

IN